

Sygn. akt II ZOW 71/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

Ławnik SN Arkadiusz Sopata

Protokolant Marta Brzezińska

po rozpoznaniu na rozprawie, w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 15 listopada 2022 r., z udziałem obwinionego prokuratora K. P., jego obrońcy adw. B. T. oraz prokuratora Rafała Sławnikowskiego - Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego odwołania Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym z dnia 20 maja 2022 r., sygn. PK I [...]

I. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie;

II. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W dniu 25 maja 2021 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego, skierował na podstawie art. 145 § 1 pkt 1a oraz art. 154 § 8 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze – **dalej powoływana jako u.p.**, do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym (data wpływu 28 maja 2021 r.), wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej K. P. prokuratora Prokuratury Rejonowej w W., obwinionego o czyn

z art. 137 § 1 pkt 5 u.p. Zarzucono mu popełnienie przewinienia dyscyplinarnego w postaci uchybienia godności urzędu prokuratora poprzez skierowanie w dniu 4 marca 2020 r. pisma do Prokuratora Okręgowego w W., zawierającego wyrażoną nie wprost, lecz jednoznacznie odmowę złożenia w ustawowym terminie oświadczenia, o którym mowa w art. 103a § 1 u.p., motywowaną uznaniem, że art. 103a § 1 u.p., jako naruszający Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej nie obowiązuje, co stanowiło zachowanie niezgodne z treścią roty ślubowania (art. 92 § 1 u.p.), w której prokurator zobowiązuje się stać na straży prawa i strzec praworządności.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, wyrokiem z dnia 20 maja 2022 r., sygn. akt PK I [...], uniewinnił, obwinionego K. P. Prokuratora Prokuratury Rejonowej w W., od popełnienia zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego, zaś kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w Warszawie wskazał, że z treści pisma prokuratora K. P. z dnia 4 marca 2020 r. nie wynikała wprost odmowa złożenia przez niego oświadczenia, jak również to, że jednoznacznie miał zamiar jego niezłożenia. Podkreślono, że obowiązek złożenia oświadczenia przez prokuratorów (sędziów) upływał w dniu 16 marca 2020 r. Ograniczenie więc ram czasowych zachowania obwinionego K. P. tylko do dnia 4 marca 2020 r., spowodowało, że zarówno w tej dacie, jak i po, aż do dnia 16 marca 2020 r., mógł terminowo dopełnić ustawowego obowiązku złożenia oświadczenia, pomimo wyrażenia powodów, dla których nie zgadzał się z wprowadzonym ustawowo obowiązkiem.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym podkreślił, że pomimo potwierdzenia w toku postępowania dowodowego, iż obwiniony prokurator K. P. w istocie zaniechał dopełnienia formalnego obowiązku z art. 103a u.p., na co wpływ mogła mieć motywacja i zamiar uzewnętrzniony w piśmie z dnia 4 marca 2020 r., to Sąd Dyscyplinarny przy Prokuraturze Generalnym nie miał możliwości tak radykalnej zmiany opisu czynu, gdyż wiązały go granice skargi Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, których przekroczyć mu nie było wolno.

Od tego orzeczenia odwołanie złożył Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego. Zaskarżył to orzeczenie na

niekorzyść obwinionego K. P. w całości i zarzucił obrazę przepisu postępowania, a mianowicie art. 410 k.p.k. w zw. z art. 171 § 1 u.p., polegającą na nieuwzględnieniu przy orzekaniu treści zapisów zawartych w piśmie z dnia 4 marca 2020 r., to jest w jego akapicie drugim od słów: „Nie zgadzam się” do słów: „wymiarze sprawiedliwości” oraz w akapicie czwartym od słów: „Wypełniając bezkrytycznie” do słów: „Rzeczypospolitej Polskiej”, co miało wpływ na treść orzeczenia, bowiem uwzględnienie pominiętych okoliczności i poddanie ich ocenie zgodnie z zasadami prawidłowego rozumowania oraz z uwzględnieniem treści wyjaśnień K. P. prowadzi do przyjęcia, że treść pisma z dnia 4 marca 2020 r. bez wątpienia zawiera odmowę złożenia w ustawowym terminie oświadczenia, o którym mowa w art. 103a § 1 u.p., zaś odmowa wykonania obowiązku ustawowego stanowi uchybienie godności urzędu prokuratora.

Podnosząc powyższy zarzut Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego, wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uznanie obwinionego K. P. winnym przewinienia dyscyplinarnego opisanego we wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, sformułowanym dnia 25 maja 2021 r. pod sygnaturą RP III RD [...] i wymierzenie kary nagany.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przede wszystkim, należy podkreślić, że postępowanie dyscyplinarne prokuratorów jest postępowaniem skargowym. Oznacza to, że Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym jest związany granicami wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej. Jedynie w przypadku, gdy w toku rozprawy dyscyplinarnej ujawni się inne przewinienie dyscyplinarne oprócz objętego wnioskiem o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym może wydać co do tego przewinienia orzeczenie tylko za zgodą rzecznika dyscyplinarnego i obwinionego lub jego obrońcy. W razie braku zgody rzecznik dyscyplinarny prowadzi w tym zakresie odrębne postępowanie dyscyplinarne.

Bezspornym też jest, iż przedmiotem postępowania dyscyplinarnego, uregulowanego przepisami u.p., jest kwestia odpowiedzialności prawnej (dyscyplinarnej) prokuratora za zarzucany mu czyn, czyli za określone, precyzyjnie opisane we wniosku o ukaranie, zachowanie prokuratora. Słusznie zwraca się uwagę, iż w obiektywnej rzeczywistości nie ma czynów w postaci jakiś odrębnych, oddzielonych od siebie aktów, gdyż istnieją tylko tak, czy inaczej zachowujący się ludzie. To zachowanie jest zaś pewną ciągłością, złożoną z różnych „działań” i „zaniechań.” Może być porównywane do rzeki lub taśmy filmowej i dopiero obserwator wyróżnia interesujące go fragmenty, tak jakby wycinał klatki w taśmie filmowej i nazywa je czynami. To wskazuje na pewną konwencjonalność pojęcia czynu w prawie dyscyplinarnym, komplikując określenie jego granic (por. W. Kozielewicz, *Idealny zbieg przestępstw i przestępstw skarbowych czy idealny zbieg przepisów?*, w: D. Korczyński, P. Jóźwiak, P. Herbowski (red.), *Węzłowe zagadnienia prawa karnego skarbowego*, Warszaw 2017 r., s. 35). Oczywiście granic czynu nie wyznacza sam przyjęty we wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej opis zarzucanego przewinienia dyscyplinarnego, ale konkretne zdarzenie historyczne, konkretna zaszłość, na którym opiera się ten wniosek. Zatem granice wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej zostaną zachowane także wówczas, gdy Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, zmieni opis czynu przyjęty w tym wniosku, jeżeli wszystkie elementy nowego opisu czynu mieszczą się w ramach tego samego zdarzenia historycznego.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy dyscyplinarnej, to owym „zdarzeniem historycznym” podlegającym ocenie na płaszczyźnie dyscyplinarnej, według wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, było skierowanie przez obwinionego prokuratora K.P., **w dniu 4 marca 2020 r. pisma do Prokuratora Okręgowego w W., dotyczącego obowiązku sformułowanego w art. 103a § 1 u.p.** Obwiniony prokurator K. P. wyraził w nim swoje przekonanie, że wymóg złożenia takiego oświadczenia jest, w jego ocenie, niezgodny z Konstytucją RP. Warto w tym miejscu przytoczyć z tego pisma dwa stwierdzenia, odnoszące się do wymogu z art. 103a § 1 u.p.: „Nie zgadzam się tym samym, w imię zasad, nawet na formalny udział w akcji politycznej, która zmierza do potwierdzenia sloganów

o „komunistycznych złogach” pozostałych w wymiarze sprawiedliwości”; „Wypełniając bezkrytycznie urzędowy formularz oświadczenia, czułbym się niegodny stanowiska prokuratora Rzeczypospolitej Polskiej”. Obwiniony prokurator K. P. w swoich wyjaśnieniach złożonych w dniu 16 marca 2021 r. oświadczył, że jego pismo z dnia 4 marca 2020 r. „nie zawierało odmowy złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 103a § 1 u.p.”, ale było wezwaniem do podjęcie działań zmierzających do usunięcia sprzeczności między treścią art. 103a § 1 u.p a zapisami „aktów prawnych o charakterze ponadustawowym”. Dlatego oczekiwał „na odpowiedź Prokuratora Okręgowego, co jednak nie nastąpiło”. Termin złożenia oświadczenia, o jakim mowa w art. 103a § 1 u.p.,. upływał 16 marca 2020 r.

Bezspornym jest, że w dniu 16 marca 2021 r. obwiniony prokurator K. P. złożył oświadczenie, wymagane art. 103a § 1 u.p., zgodnie z którym prokurator jest obowiązany do złożenia pisemnego oświadczenia o:

- członkostwie w zrzeszeniu, w tym w stowarzyszeniu,
- funkcji pełnionej w organie fundacji nieprowadzącej działalności gospodarczej
- członkostwie w partii politycznej przed powołaniem na stanowisko prokuratora, a także w okresie sprawowania urzędu przed dniem 29 grudnia 1989 r.

We wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, jak to trafnie ustalił Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów, objęto oceną prawną, zachowanie obwinionego prokuratora K. P. sprowadzające się tylko do dnia 4 marca 2020 r., a przecież zarówno w tej dacie, jak i po, aż do dnia 16 marca 2020 r., mógł terminowo dopełnić ustawowego obowiązku złożenia oświadczenia, pomimo wyrażenia w piśmie z dnia 4 marca 2020 r. powodów, dla których nie zgadzał się z wprowadzonym obowiązkiem ustawowym. Nie można też, bez popełnienia logicznego błędu, wywodzić, jak w odwołaniu, że w piśmie z 4 marca 2020 r. obwiniony prokurator K. P. zawarł oświadczenie o odmowie zrealizowania obowiązku nałożonego art. 103a § 1 u.p., skoro przecież ten obowiązek zrealizował.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

l.n
at